

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Undervisningsministeriet
[Kulturministeriet]

Den 26. april 2007
UDKAST

Analyse af konsekvenser af i udlandsstipendieordningen at indføre støtte til hele 1-årige kandidatuddannelser

I videnskabsministerens opsummering i mail af 2. april af forligskredsens drøftelser om lovforslag om udlandsstipendier er under punkt 6 anført:

” Flere ordførere har rejst spørgsmålet om, hvorvidt studerende skal kunne tage udlandsstipendium med til en hel 1-årig uddannelse (60 ECTS point) i udlandet. Som vi talte om torsdag aften, så dækker aftaleteksten ikke denne mulighed. Det er vores opfattelse, at der er behov for en nærmere vurdering af forslaget konsekvenser. Det gælder eksempelvis anvendelsesområde og konsekvenser for udbuddet af uddannelser i Danmark. Derudover er der et par tekniske udfordringer, fx vedrørende fastsættelse af udlandsstipendiets størrelse/taxameterindplacering. Jeg foreslår derfor, at Videnskabsministeriet og Undervisningsministeriet igangsætter et hurtigt arbejde med henblik på at analysere ordningen. Når analysearbejdet er afsluttet, vurderer forligskredsen muligheden for et eventuelt ændringsforslag til dette lovforslag om udlandsstipendier.”

Der er på denne baggrund udarbejdet en analyse af konsekvenserne for det danske uddannelsessystem mv. af at give mulighed for udlandsstipendium til hele 1-årige kandidatuddannelser i udlandet.

Analysen er udarbejdet en arbejdsgruppe med deltagelse af Videnskabsministeriet, Undervisningsministeriet og Kulturministeriet.

1. Udbud af kandidatuddannelser i udlandet og Danmark

1.a Oversigt over længden på bachelor- og kandidatuddannelser i udvalgte lande.

De europæiske ministre for videregående uddannelse vedtog inden for Bologna-samarbejdet en fælles kvalifikationsramme for videregående uddannelser i Bergen i 2005. Rammen bygger på en trinstruktur med første, anden, og tredje ”cycle” (som på dansk kan oversættes til bachelor-, kandidat-, og forsker-niveauet). Uddannelser på 1. cycle skal have et omfang på mellem 180-240 ECTS (3-4 år), og uddannelser på 2. cycle skal have et omfang på mellem 90-120 ECTS (1½-2 år). 2. cycle uddannelser kan dog have et omfang på ned til 60 ECTS, hvis samtlige studieelementer er 2. cycle-kurser.

Bologna-landene udnytter disse omfangsangivelser forskelligt, men der synes at være en konvergens imod en 3+2 struktur (180 + 120 ECTS). Generelt er bacheloruddannelserne i Europa normeret til tre år dog er nogle fire år. I alle lande kan der tages 2-årige mastergrader¹. En del lande tilbyder også 1-årige mastergrader som fx Sverige, England, Tyskland.

¹ Internationalt anvendes masterbegrebet for helhedsuddannelser på kandidatniveau à 1-2 års varighed, mens den danske masteruddannelse er en videreuddannelse med delvis brugerbetaling af en varighed på

Tyskland har et samlet bachelor-master forløb på 5 år. Fordelingen af ECTS-point mellem bachelor og kandidat varierer mellem en 3+2 og en 4+1 struktur. I England er bacheloruddannelserne 3-årige og langt de fleste master-uddannelser 1-årige. Af vore nabolande har Sverige traditionelt haft en 3-årig grunduddannelse (bachelor) med mulighed for en 1-årig masteruddannelse. I dag udbyder Sverige også 2-årige masteruddannelser.

Der er ikke på tværs af landene en direkte sammenhæng mellem længden af bachelorgraden og længden af mastergraden, dvs. den samlede længde af universitetsuddannelsen. Den samlede længde er dog typisk mellem fire og seks år. Det er således ikke noget gennemgående fænomen i Europa, at et samlet bachelor-master forløb kan gennemføres inden for 4 år.

I nedenstående skema gives en oversigt over enkelte landes tidsnormeringer for bachelor- og masteruddannelser ved universiteter i Norge, Sverige, England, Tyskland, Holland, Belgien, Schweiz, Østrig, Frankrig, Spanien, Italien, USA, Australien og Kina.

Land	1. Cycle	2. Cycle
Europa	Bachelor 3-4 år	Master 1-2 år
Norge	Bachelor 3 år Kunstneriske bachelorer 4 år	Master 2 år. Enkelte muligheder for 1½-årige erhvervsrettede masteruddannelser
Sverige	Bachelor 3 år	Master 1-2 år
England	Bachelor 3 år	Master som regel 1 år nogle 2 år Master of Philosophy 2 år
Tyskland	Bachelor 3-4 år	Master 1-2 år (Opdelingen i 1. og 2. cycle er ikke gennemført for alle uddannelser. Fra 2010 skal et system med 3+2 eller 4+1 bachelor-masterforløb været implementeret).
Holland	Bachelor 3 år Professionsrettet bachelor 4 år	Master 1-2 år
Belgien	Bachelor 3 år	Master 1-2 år
Schweiz	Bachelor 3 år Bachelor in Applied Sciences 3-4 år	Master 1½-2 år
Østrig	Bachelor 3-4 år	Master 1-2 år
Frankrig	Bachelor 3 år	Master 1-3 år, hvor hvert år udlæser en

normalt et år, der udbydes af universiteterne. Udlandsstipendiet gives kun til ordinære heltidsuddannelser på bachelor- og kandidatniveau.

		selvstændig grad (1+1+1-årige progressive masterforløb) Ved Les Grandes Écoles 1-3 år
Spanien	Bachelor 3 år	Master 2 år
Italien	Bachelor 3 år	Master 1-2 år
USA	Bachelor 4 år	Master som regel 2-årige programmer, men der forekommer også 1-årige programmer.
Australien	Bachelor min. 3 år Bachelor Degree (honours) 4 år	Master A) 2 år efter en Bachelor Degree B) 1-2 år efter en Bachelor Degree with Honours
Kina	Bachelorgrad: Xue-shi-xue-wie 4 år (i nogle tilfælde 5-6 år)	Mastergrad: Suo-shi-xue-wie 2-3 år + adgangsprøve

1.b Det nuværende udbud af kandidatuddannelser i Danmark

Længden og strukturen af de danske universitetsuddannelser har ændret sig væsentligt de seneste 20-30 år. I løbet af 1980-erne blev de danske kandidatuddannelsesforløb generelt reduceret fra 6-årige uddannelsesforløb til 5-årige forløb.

I juni 1992 indgik et flertal af Folketingets partier aftale om, at hovedparten af kandidatuddannelserne skulle opdeles i en selvstændig 3-årig bacheloruddannelse, en 2-årig kandidatuddannelse og en 3-årig forskeruddannelse til ph.d.-graden (den såkaldte 3+2+3-struktur). Den nye uddannelsesstruktur blev indført i uddannelserne i løbet af 1990-erne ved ændring af de enkelte uddannelsesbekendtgørelser.

Med universitetsloven fra 2003 blev uddannelsesstrukturen præciseret, jf. bestemmelsen i lovens § 4, og samtidig indgik, at alle universitetsuddannelser nu skulle omfattes af denne struktur. Videnskabsministeren kan dog undtagelsesvis godkende en anden studielængde end hovedstrukturen, når særlige forhold betinger dette, jf. bemærkningerne til § 4, stk. 3.

Den nærmere udmøntning af strukturen blev administrativt fastsat med hjemmel i universitetslovens § 8. Der henvises til den nye uddannelsesbekendtgørelse fra maj 2004, der omfatter alle godkendte bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne.

1.c Andre uddannelses tilbud til bachelorer end kandidatuddannelser

Andre videreuddannelses tilbud for såvel bachelorer som professionsbachelorer er diplom- og masteruddannelser. Diplomuddannelserne er hjemlet i lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne. Masteruddannelserne er hjemlet i universitetsloven og i lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne. Uddannelserne er som udgangspunkt tilrettelagt som deltidsuddannelser for personer i beskæftigelse, men de kan tilrettelægges på fuld tid. Uddannelserne er normeret til 60 ECTS-point, dvs. med en varighed på normalt to år på deltid. Masteruddannelsen kan dog være på op til 90 ECTS-point. Optagelse på

uddannelserne forudsætter ud over et relevant formelt adganggrundlag forudgående relevant erhvervs erfaring af mindst to års varighed. Diplomuddannelserne udbydes både af Centre for Videregående uddannelser og andre institutioner for mellemlange videregående uddannelser og af universiteterne. Masteruddannelserne er forskningsbaserede og udbydes derfor alene på universiteterne.

1.d Overvejelser om behov for videreuddannelses tilbud til professionsbachelorere

Muligheden for videreuddannelse i Danmark for professionsbachelorere er i dag – som det fremgår ovenfor – kandidatuddannelser på universiteterne samt diplom- og masteruddannelser inden for videreuddannelsessystemet for voksne.

Der har længe været et ønske fra dimittendorganisationer og aftagere, at der blev etableret kandidatuddannelser, som var tilrettelagt særligt for dimittenderne fra professionsbacheloruddannelserne, dvs. forskningsbaserede uddannelser inden for professionsområdernes faglige områder og problemstillinger.

Danmarks Pædagogiske Universitet, der blev dannet bl.a. på grundlag af Danmarks Lærerhøjskole, har haft lang tradition for videreuddannelse af først og fremmest folkeskolelærere på grundlag af professionssynsvinklen (cand.pæd.), men der er ud over uddannelserne her kun etableret én sådan kandidatuddannelse (cand. scient. san.), som udbydes på KU, ÅU og OU. Disse uddannelser forudsætter, at den professionsbacheloruddannede normalt gennemgår et suppleringsforløb på et universitet af et omfang på op til 30 ECTS. Suppleringsforløbet tilrettelægges som delvis brugerfinansieret deltidsuddannelser på op til 1 år.

For så vidt angår de almindelige kandidatuddannelser kan den studerende i tilfælde, hvor der er faglig sammenhæng mellem professionsbacheloruddannelsen og kandidatuddannelsen, optages direkte eller efter et suppleringsforløb. Til cand.public.-uddannelsen er der således direkte adgang for professionsbachelorere i journalistik fra Danmarks Journalisthøjskole, og til cand.polyt.-uddannelsen er der direkte adgang for diplomingeniører.

Det typiske suppleringsforløb for professionsbachelorere er normeret fra 30-60 ECTS. Også her er suppleringsforløbet tilrettelagt som delvis brugerfinansieret deltidsuddannelser for beskæftigede over 1-2 år.

Dette indebærer, at de professionsbacheloruddannede ud over de 3-4 år, som en professionsbachelor varer, kan komme op på at bruge yderligere 3-4 år, hvis de ønsker en dansk kandidatuddannelse - i alt en uddannelsesvarighed på mellem 6 og 7 år (heraf et år som deltidsuddannelse).

De studerende, der har valgt en 3-4-årig uddannelse inden for kendte professionsområder, sigter typisk heller ikke mod en forskerkarriere og dermed en uddannelse med et stort islæt af forskningsbaseret teoretisk viden. For professionsbachelorere vil en masteruddannelse i udlandet, der er normeret til mellem 60 og 120 ECTS, altså med en varighed fra 1-2 år som heltidsuddannelse derfor ofte være et nærliggende alternativ til en kandidatuddannelse i Danmark.

Da diplom- og masteruddannelserne som udgangspunkt tilrettelægges som deltidsuddannelser for personer i beskæftigelse og forudsætter mindst 2 års relevant erhvervs erfaring, er disse uddannelser ikke en mulighed for studerende, der ønsker at videreudanne sig inden for professionsområdet i direkte forlængelse af bacheloruddannelsen.

På det pædagogiske område findes allerede en del fagligt relevante videreuddannelsesstilbud. Inden for fremmedsprogsområdet vil det dog være særligt relevant at tage en masteruddannelse i udlandet. Også inden for tekniske og sundhedsfaglige områder med så snævre specialer, at institutionerne kun vanskeligt kan opretholde et udviklings- og uddannelsesmiljø i Danmark, kan der umiddelbart peges på oplagte muligheder. Hertil kommer, at en øget anvendelse af udenlandske videreuddannelsesmuligheder sandsynligvis vil medføre en øget internationalisering af det faglige miljø og dermed inspirere danske uddannelsesinstitutioner til at samarbejde over grænserne til gavn for uddannelsernes kvalitet. Der er senest i en rapport fra Rådet for mellemlange videregående uddannelser påpeget et stort behov for internationalisering af særligt de mellemlange videregående uddannelser.

2. Konsekvenser for udbud af videregående uddannelser i Danmark, hvis der gives udlandsstipendier til 1-årige kandidatuddannelser i udlandet

2.a Pres for udbud af 1-årige kandidatuddannelser i Danmark

Hvis der etableres en mulighed for, at danske studerende kan få udlandsstipendium til 1-årige kandidatuddannelser i udlandet må det forventes, at de danske universiteter vil ønske parallelt hermed at udbyde 1-årige kandidatuddannelser til studerende i Danmark. Argumentet vil være, hvorfor vil staten finansiere 1-årige kandidatuddannelser for danske studerende i udlandet, når man ikke må udbyde sådanne uddannelser i Danmark. Således vil der opstå et pres for at ændre den nuværende danske kandidatstruktur til ud over 2-årige kandidatuddannelser også at inkludere 1-årige kandidatuddannelser. Nogle universiteter efterspørger allerede i dag denne mulighed med henblik på at tiltrække udenlandske studerende til 1-årige kandidatuddannelser i Danmark.

En eventuel 1-årig kandidatuddannelse kan ikke have samme faglige bredde og dybde, som den 2-årige kandidatuddannelse. Endvidere kan specialet, som det kendes i dag (mellem 30-60 ECTS), ikke fastholdes på samme niveau på en 1-årig kandidatuddannelse. Enten må specialet helt bortfalde eller reduceres i omfang og indhold.

Ved eventuel etablering af en dansk 1-årig kandidatuddannelse skal det sikres, at uddannelsens faglige niveau og progression samlet set er på niveau med 2. cycle uddannelser. Endvidere vil det være væsentligt at overveje relationen, herunder muligheden for merit, mellem den 1-årige og 2-årige kandidatuddannelse. En 1-årig dansk kandidatuddannelse vil ikke være adgangsgivende til en dansk ph.d.-uddannelse.

En eventuel 1-årig kandidatuddannelse bør også vurderes i lyset af konsekvenserne for den 1-årige masteruddannelse i Danmark.

2.b Risiko for flere dobbeltuddannelser på kandidatniveau

Rektorkollegiet har i deres høringssvar til udkast til lovforslag om ændring af statens uddannelsesstøtte (udlandsstipendier) anført, at hvis der gives udlandsstipendier til 1-årige kandidatuddannelser i udlandet vil det kunne føre til, at danske studerende kan få betalt to kandidatuddannelser.

Københavns Universitet nævner i sit høringssvar som eksempel, at en jurastuderende kan vælge at få både en 1-årig LLM (Master of Law) ved et udenlandske universitet og en dansk juridisk kandidatuddannelse, jf. dog pkt. 3.c nedenfor.

2.c Konsekvenser for udbud af videreuddannelse i Danmark

Det kan forventes, at muligheden for at få udlandsstipendium til 1-årige kandidatuddannelser i udlandet vil påvirke markedet inden for efter- og videreuddannelse i Danmark, hvis antallet af deltagere antages at være stort set uændret. Ordningen må ligeledes også forventes at få betydning for søgningen til de kommende professionsmasters, der jf. aftale om professionshøjskoler for videregående uddannelser af 2. marts 2007 tænkes oprettet.

Det bemærkes, at der opkræves deltagerbetaling for masteruddannelser og diplomuddannelser. Sker der en forskydning, således at 1-årige udenlandske mastertilbud vil blive foretrukket frem for de traditionelle efter- og videreuddannelsesestilbud, får det økonomiske konsekvenser i form af øgede statslige udgifter. Målgrupperne for uddannelserne er dog ikke de samme. De danske mastertilbud er som nævnt ovenfor tilrettelagt som deltidsuddannelse for beskæftigede med mindst 2 års relevant erhvervs erfaring.

3. Konsekvenser for danske studerende, der efter afslutning af en dansk bacheloruddannelse tager en 1-årig kandidatuddannelse i udlandet

En dansk studerende, der efter afsluttet bacheloruddannelse, tager en 1-årig masteruddannelse i udlandet, vil sidde tilbage med en 4-årig videregående uddannelse. Et sådant uddannelsesforløb vil på nogle områder stille den studerende anderledes, end hvis vedkommende har opnået en 5-årig videregående uddannelse (3-årig bachelor og 2-årig kandidatuddannelse).

3.1 Overenskomstmæssige forhold (lønindplacering, A-kasse forhold)

Ifølge lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003, § 3, stk. 4, nr. 4, skal CIRIUS' vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer lægges til grund for en myndigheds afgørelse om ansættelse.

CIRIUS vurderer i en række tilfælde, at en 1-årig masteruddannelse oven på en 3-årig bachelorgrad i niveau svarer til omkring 4 års universitetsstudier, svarende til den tidligere danske cand.phil.-grad. Ifølge AC-overenskomsten, jf. cirkulære nr. 9045 af 11. januar 2006 om overenskomst for akademikere i staten, indplaceres personer med en cand.phil.-grad ét løntrin lavere end personer med en kandidatgrad, men de når samme sluttrin. Personer med en bachelorgrad slutter på et lavere løntrin. Det følger af AC-overenskomsten, at CIRIUS i forbindelse med ansættelse af akademikere med udenlandske uddannelser, skal foretage en vurdering af den udenlandske uddannelses niveau.

Ifølge lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003, § 3, stk. 4, nr. 2, skal CIRIUS' vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer lægges til grund for en arbejdsløsheds kasses afgørelse om optagelse.

Ved optagelse i en A-kasse kan det have konsekvenser for muligheden for at opnå ret til dagpenge som nyuddannet, om ansøgeren har en 2-årig kandidatgrad eller en 1-årig masteruddannelse. Ifølge A-kassernes vedtægter kan en nyuddannet ansøger optages og opnå ret til dagpenge (dimittendsats), såfremt ansøgeren har afsluttet en erhvervmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed og ansøger om optagelse i A-kassen i umiddelbar forlængelse af afslutningen af uddannelsen. Det betyder fx, at en dansk uddannet bachelor, som ikke bliver optaget i A-kassen på baggrund af sin bachelorgrad, og som læser

videre i eksempelvis Storbritannien, ikke umiddelbart opnår ret til dagpenge som nyuddannet, idet en britisk masteruddannelse typisk er 1-årig.

3. b. Optag på forskeruddannelse

Adgang til ph.d.-uddannelsen skal niveaumæssigt baseres på et gennemført forudgående kandidatstudium, jf. § 5, stk. 1, i bekendtgørelse om ph.d.-uddannelsen og ph.d.-graden.

Ph.d.-uddannelsen er normeret til tre års heltidsstudier ud over niveauet for et gennemført kandidatstudium og indgår som tredje led i den danske uddannelsesstruktur på universitetsområdet (3+2+3-strukturen, jf. pkt. 1.b).

Adgang til ph.d.-uddannelsen er baseret på, at ansøgeren har et uddannelsesniveau, der samlet svarer til en 3-årig bacheloruddannelse og en 2-årig kandidatuddannelse.

Studerende, der endnu ikke har afsluttet en uddannelse svarende til en kandidatuddannelse, kan efter regler fastsat af institutionen optages som ph.d.-studerende, men det skal sikres, at det samlede uddannelsesforløb er af samme omfang og på samme niveau som en 2-årig kandidatuddannelse og et 3-årigt ph.d.-forløb. Denne bestemmelse åbner op for, at studerende efter 1 års studie på en kandidatuddannelse optages på et 4-årigt forløb, der afsluttes med en ph.d.-uddannelse (den såkaldte 4+4 ordning). 4+4 forløb udbydes i begrænset omfang. Optag på et sådant forløb vil ofte være baseret på, at den optagende institution har et meget nøje kendskab til den studerendes kompetencer i relation til at gennemføre et ph.d.-forløb.

Det vurderes, at en studerende, der har taget fx en 3-årig dansk bacheloruddannelse og en 1-årig udenlandsk masteruddannelse, normalt ikke vil have opnået et uddannelsesniveau, der giver adgang til optag på en dansk ph.d.-uddannelse.

Det er den enkelte institution, der træffer afgørelse om, hvem der kan indskrives som ph.d.-studerende. Det skal fremgå af de af institutionen fastsatte regler, hvilke kriterier institutionen lægger vægt på.

3.c Muligheder for at tage kandidatuddannelse nr. 2 i Danmark

Ansøgere, der har afsluttet en kandidatuddannelse, kan kun optages på en bachelor- eller kandidatuddannelse, hvis der er ledige pladser, jf. adgangsbekendtgørelsens § 16, stk. 1.

En studerende, der tager en 1-årig masteruddannelse i udlandet, vil have opnået en 1-årig uddannelse på kandidatniveau og vil derfor således kun kunne optages på en dansk 2-årig kandidatuddannelse, hvis der er ledige pladser.

3.d Retskrav på optag på kandidatuddannelse i Danmark bortfalder

Efter afsluttet bacheloruddannelse på et dansk universitet har den studerende ret til optagelse på den kandidatuddannelse, der er den naturlige overbygning af bacheloruddannelsens fagområde/fagområder ved samme universitet, hvis optaget sker i direkte forlængelse af bacheloruddannelsen, jf. adgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1.

Udnyttelse af denne ret forudsætter, at optagelse på kandidatuddannelsen sker i direkte forlængelse af den afsluttede bacheloruddannelse. Det betyder, at en studerende, der efter afslutning af en bacheloruddannelse i Danmark tager en 1-årig masteruddannelse i udlandet, mister retskravet på optagelse på en kandidatuddannelse på det universitet, hvor bacheloruddannelsen er taget.

4. Taxameterindplacering af 1-årige masteruddannelser

En 1-årig kandidatuddannelse i udlandet vil kunne opnå et udlandsstipendium svarende til årstaxametret til en dansk kandidatuddannelse inden for tilsvarende uddannelse.

5. Efterspørgslen efter 1-årige kandidatuddannelser i udlandet

5.a Søgningen efter 1-årig kandidatuddannelser i udlandet

Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte har en mangeårig praksis for at godkende og udbetale støtte til 1-årige overbygnings- og masteruddannelser i udlandet, der opfylder betingelserne for at kunne godkendes som SU-berettigede.

Det er en betingelse for at få SU til en uddannelse i udlandet, at uddannelsen og uddannelsesinstitutionen er af en sådan art, at den ville kunne offentligt anerkendes i Danmark. Samtidig skal uddannelsen give en erhvervskompetence, der kan finde almindelig anvendelse i Danmark, det vil sige, uddannelsen skal kunne bruges på det danske arbejdsmarked uden nogen form for supplering. Endelig skal uddannelsen have en sammenhængende varighed, der mindst svarer til et undervisningsår. I Norden er erhvervskompetencekriteriet blødt op, således at det anses for tilstrækkeligt, hvis en uddannelse kan indgå som en del af eller give adgang til en kompetencegivende uddannelse i Danmark.

Som det fremgår af tabellerne nedenfor, modtog ca. 1/3 af de studerende på hele uddannelser på kandidatniveau i udlandet, SU til 1-årige masteruddannelser i udlandet. Heraf læste over halvdelen (63 %) i England, mens USA (15 %) og det øvrige Europa (20 %) tilsammen tegner sig for godt en tredjedel af SU-modtagerne på 1-årige masteruddannelser. Det skyldes blandt andet, at de fleste af de øvrige europæiske lande udbyder 2-årige masteruddannelser/overbygningsuddannelser.

I England læser omtrent halvdelen af de studerende på 1-årige masteruddannelser inden for det samfundsvidenskabelige område. Der vil typisk være tale om MBA'er og andre Business-uddannelser, International Relations, kvindestudier og andre masters inden for det politiske felt samt juridiske overbygninger (LLM i England).

Studerende ved de kunstneriske uddannelser (design, grafik, arkitektur, fotografi, mode, film, musik, dans og billedkunst), de naturvidenskabelige uddannelser (forskellige ingeniøruddannelser, IT-uddannelser, biologi, miljø, kemi, fysik og medicin) og humaniora (primært engelsk sprog og kultur) tegner sig for størstedelen af det resterende antal på 1-årige masteruddannelser.

I USA tager mange studerende med SU masteruddannelser, der er 2- eller 3-årige og disse uddannelser indgår ofte som en del af en ph.d. Der er kun mulighed for at få støtte til en masteruddannelse, hvis der er et klart tilkendegivet afstigningstrin, fx at man opnår en master efter 1-2 års studier, idet ph.d.-forløbet ikke berettiger til SU, hverken i Danmark eller i udlandet.

Størsteparten af de studerende med SU på masteruddannelser i USA uddanner sig inden for det erhvervsøkonomiske og politiske felt: MBA, International Business, jura, International Relations og statskundskab, mens en mindre del ligger inden for bioteknologi og miljø.

Stipendieårsværk på kandidatniveau 1 år (ekskl. studieophold) i 2005

	Norden (N)	Kont. EUR	England	USA mm	I ALT
HUM + SAMF i alt	9	23	64	17	113
HUM	3	9	9	4	30
SAMF	5	14	55	13	83
NAT+TEK+SUND i alt	4	5	17	4	33
NAT	2	2	7	2	13
TEK	1	2	7	1	11
SUND	1	1	4	2	9
KUNST i alt	2	6	24	4	35
Kunst og arkitektur	2	5	16	1	25
Film og medier	1	1	9	3	14
Modtagere i alt	15	34	106	26	181

Stipendieårsværk på kandidatniveau i mere end 1 år(ekskl. studieophold) i 2005

	Norden (N)	Kont. EUR	England	USA mm	I ALT
HUM + SAMF i alt	86	69	105	53	312
HUM	34	27	15	12	83
SAMF	52	42	89	41	229
NAT+TEK+SUND i alt	38	15	28	14	91
NAT	17	6	11	5	36
TEK	11	5	11	4	31
SUND	10	4	6	5	24
KUNST i alt	22	19	39	13	96
Kunst og arkitektur	16	16	26	4	59
Film og medier	6	3	14	9	32
Modtagere i alt	146	102	172	79	499

6. Opsummering

Et argument for at indføre udlandsstipendium til 1-årige kandidatuddannelser i udlandet er, at der er et behov for overbygningstilbud til professionsbachelorere på nogle områder, som aktuelt ikke udfyldes af det danske udbud af videregående uddannelse. På disse områder kan 1-årige masteruddannelser i udlandet være et alternativ.

Heroverfor står, at en åbning for udlandsstipendier til 1-årige kandidatuddannelser kan have konsekvenser for udbuddet af kandidatuddannelser i Danmark og for udbuddet af den danske masteruddannelse (videreuddannelse), herunder pres for at der åbnes op for udbud af 1-årige kandidatuddannelser i Danmark, samt for opbygning af nye professionsmasters. Herudover kan en åbning for 1-årige kandidatuddannelser i udlandet føre til at flere tager dobbeltuddannelser på kandidatniveau. Endelig vil en dansk universitetsbachelor, der tager en 1-årig kandidatuddannelse i udlandet, ikke opnå de samme kompetencer med en 2-årig kandidatuddannelse. Konsekvenserne heraf skal den studerende være opmærksom på.

Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte har en mangeårig praksis for at godkende og udbetale støtte til 1-årige overbygnings- og masteruddannelser i udlandet. I 2005 modtog ca. en tredjedel af de studerende, der modtog SU på hele uddannelser på kandidatniveau i udlandet, SU til 1-årige masteruddannelser, svarende til i alt 181 stipendieårsværk.